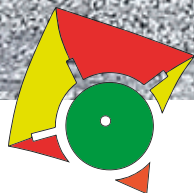

Liikkeelle!

OSALLISTUMISEN MAHDOLLISUUKSIA
VAIKEASTI VAMMAISILLE IHMISILLE / 2025

*Tietoa
Kokemuksia
Koulutusta
Välineitä*

MALIKE

MATKALLE, LIIKKEELLE, KESKELLE ELÄMÄÄ

Olemme olemassa muutosta varten

SUSANNA TERO
MALIKE-TOIMINNAN
JOHTAVA ASIAANTUNTIJA

SOSIAALISEN MEDIAN kanavamme kertovat usein toimintamme tähtitihetistä, kokemuksista ja ilosta, joita on syntynyt toimintamme seurauksena. Toiminnalla on myös pidempiäaikaisia tuloksia ja vaikutuksia, joita videot eivät vielä kerro. Toiminnan tulokset ja vaikutukset kuvaavat muutosta, joka toiminnalla saadaan aikaan.

Millaisilla toiminnoilla muutoksia on saatu aikaan?

- Toimintavälineiden kokeilu → lapselle löytyy kokeilun kautta soveltuva polkupyörä → lapsi saa käyttöönsä pyörän lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä → terveys ja hyvinvointivaikutukset lisääntyvät.
- Tietoa ja toimintavälineiden kokeilumahdollisuus varhaiskasvatuksessa → välineitä hankitaan päiväkoteihin → lapsi pääsee mukaan muiden lasten joukkoon, syrjäytymisen sijaan → yhdenvertaisuus ja osallisuus lisääntyvät.
- Tietoa, taitoa ja kokemusta Ulos talosta, pois pihasta toimintavälinekoulutuksessa → osallistunut opettaja ottaa käyttöönsä Malikkeen verkkokoulutuksen oppilaille → oppilaitoksista valmistuu tietoisempia ammattilaisia → ammattilaiset osaavat ohjata ja neuvoa asiakkaitaan → tieto lisääntyy.
- Pohdintaa toimintavälineiden tarpeesta ja merkityksestä kuntalaisille Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahveilla → käynnistyy kuntalaisille lainattavien välineiden hankinta, syntyy lainaamo → kuntalaiset saavat käyttöönsä välineitä ja pääsevät osallistumaan → hyvinvointi lisääntyy.

Edellä kuvatut vaikuttavuusketjut tuovat näkyväksi sen, millaisia muutoksia toiminnalla voidaan saada aikaan: ne voivat todella muuttaa monien ihmisten elämää. Näistä muutoksista voit lukea lisää tämän lehden sivuilta.

Sote-järjestöjen valtionavustusleikkaukset ovat todellisuutta vaikuttavasta toiminnasta huolimatta. STEA-rahoituksen leikkaukset kohdistuvat vuodesta 2025 alkaen myös Malikkeen toimintaan. Rahoituksen kaventumisesta huolimatta näköpiirissä ei ole tahoja, joka ottaisi vastaavan roolin vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen ja osallisuuden edistäjänä. Malikkeen tiimillä on erityinen rooli toimintakenttensä asiantuntijoina, jota on rakennettu jo 27 vuoden ajan.

Uskallan väittää, että toimintamme tuloksina ja vaikutuksina olemme saaneet aikaan muutosta toimintavoissa, asenteissa, ajattelussa ja ihmisten elämässä.

Pitkäjänteistä vaikuttamista ei voi tehdä ilman kestävästä rahoitusta. Onneksi tähtihetket ja ilon välähdykset antavat voimaa, jota on vaikeampi leikata.

”Näköpiirissä ei ole tahoja, joka ottaisi vastaavan roolin vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen ja osallisuuden edistäjänä.”

6

12

20

24

30

KUVA SUSANNA TERO

Malike matkalle liikkeelle keskelle elämää

EDISTÄÄ VAIKEASTI VAMMAISTEN IHMISTEN mahdollisuuksia osallistua ja saada kokemuksia merkityksellisistä asioista toimintavälineitä hyödyntäen.

LISÄÄ OSALLISTUMISEN MAHDOLLISUUKSIA vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.

EDISTÄÄ YHDENVERTAISUUTTA ja hyvinvointia vaikuttamalla vaikuttamalla vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen sekä toimijuuden toteutumiseen.

JÄRJESTÄÄ KOULUTUSTA, kursseja ja tapahtumia yhdessä verkostojen kanssa.

TUOTTAA TIETOA, jakaa kokemuksia ja vaikuttaa osallisuutta edistäviin asioihin, esimerkiksi toimintavälineiden saatavuuteen.

OLEMME OSA Kehitysvammaisten Tukiliiton toimintaa ja toimimme valtakunnallisesti ilman diagnoosirajoja.

TOIMINTAAMME RAHOITTA Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA).

Sisältö

- 2 Pääkirjoitus**
Susanna Tero
- 3 Sisältö ja Malike pähkinänkuoressa**
- 4 Ajankohtaista**
- 6 Kokemuksia**
- 6 Tietoa ja uskallusta toimintavälinekoulutuksesta
- 8 Joensuun kaupunki investoi toimintavälineisiin
- 10 Aamukahvit auttoivat lainaus-toimintaa alkuun
- 12 Toimintavälineiden kokeilu edistää oman välineen hankintaa
- 14 Välinekokeilu lisäsi tietoa ja kokemuksia
- 16 Jursiti vastaa: Saara Kokko
- 18 Yhteistyötä**
- 18 Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit verkossa vaikuttaa välineiden hankintaan kunnissa
- 20 Yhdessä-teemapäivä vaikeasti vammaisille aikuisille
- 22 Koulutukset**
- 22 Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset 2025
- 24 Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vammaisen lapsen osallistumisen tukena
- 26 Toiminta**
- 26 Tapahtumat 2025
- 30 Toimintavälineiden kokeilu**
- 32 Korttikampanja**
- 32 Oma toimintaväline korttikampanjalla?
- 34 Lisää tietoa oppaistamme**
- 35 Ota yhteyttä**
- 36 Tue Malikkeen toimintaa**

Liikkeelle! // 2025

TOIMITUS Susanna Tero / Malike
TAITTO Mika Aalto-Setälä / Otsomaria Oy
KANSIKUVA Susanna Tero
PAINO PunaMusta 2024

Liikkeelle-lehti on painettu Suomessa ympäristöä kunnioittaen.

LUE LISÄÄ Malikkeen ja Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnasta osoitteessa www.tukiliitto.fi/malike

Malike luopuu toimintavälineiden vuokraamisesta

STEA-RAHOITUKSEN LEIKKAUKSET kohdistuvat vuodesta 2025 alkaen Malikkeen toiminnassa välineiden uusimiseen ja hankintaan, mikä seurauksena päätämme toimintavälineiden vuokrauksen. Toimintavälineiden vuokraustoiminta loppuu, mutta niiden kerta-luonteinen kokeilu on mahdollista jatkossakin omassa asuin- ja toimintaympäristössä. Heikentyvät taloudelliset resurssit eivät mahdollista riittävää välineiden uusimista ja hankintaa, jota vuokraustoiminta edellyttäisi. Kokeilujakson enimmäispituus on jatkossa kaksi viikkoa, ja siitä peritään kokeilumaksu. Yhtä välinettä on mahdollista kokeilla yhden kokeilujakson ajan. Välineiden kokeilu ei ole mahdollista Malikkeen ollessa suljettuna heinäkuussa. Uudistus astui voimaan vuoden 2025 alusta. Lue lisää sivulta 31.

Luovumme Rovaniemen toimipisteestä

ROVANIEMELLÄ Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskuksessa sijainneen vuokraamon toiminta päättyy. Rovaniemen vuokraamon välineistö on pääosin käyttökänsä päässä, mikä vaatisi välineiden välitöntä uusimista. Välineiden uusimiseen ei ole taloudellisia resursseja, ja se edellyttäisi noin 50 000 € suuruista investointia. Lisäksi käyttöaste on ollut alhainen – viimeisen kahden vuoden aikana vuokrauksia on ollut yhteensä 40. Valtaosa toimintakuntoisista välineistä siirtyy Kolpeneen omaan käyttöön. Malike palvelee jatkossa toimintavälineiden kokeilua Tampereelta käsin matkahuollon tai Kaukokiidon rahteina toimitettuina, jolloin asiakas vastaa rahtikustannuksista. Lue lisää sivulta 31.

Verkkokoulutus varhaiskasvatuksen ammattilaisille on julkaistu

OLEMME JULKAISSEET maksuttoman verkkokoulutuksen, jolla saat nopeasti kattavan tietopaketin varhaiskasvatukseen soveltuvista toimintavälineistä, jotka lisäävät lapsen osallistumista. Opi myös lakiperustasta, joka edellyttää tarvittavien välineiden järjestämistä. Lisäksi saat runsaasti näkökulmia lapsen osallisuuden ja yhdenvertaisen osallistumisen tukemiseen toiminta-

välineiden avulla päiväkodissa. Verkkokoulutus on suunniteltu varhaiskasvatuksen ammattilaisille, jotka työskentelevät liikkumisen apuvälinettä käyttävien lasten kanssa. Koulutus soveltuu myös varhaiskasvatusta opiskeleville sekä varhaiskasvatusikäisten vaikeasti vammaisten lasten huoltajille. Lue lisää sivulta 24.

KUVA VILLE MURANEN

Ohjevideot Malikkeelle saapumisesta löytyvät nyt verkkosivuiltamme ja Youtubesta

OLEMME TEHNEET kaksi videota Malikkeelle saapumisesta. Reitit eivät ole esteettömiä, joten videoiden tarkoituksena on auttaa asiakkaitamme arvioimaan, saapuvatko he Tampereen toimipisteellemme yksin vai yhdessä jonkun kanssa. Toisessa videossa näytämme reitin tavarahissin kautta. Tätä reittiä kannattaa käyttää välineiden noudon ja palautuksen yhteydessä.

 Katso videot "Saapuminen Malikkeelle" ja "Välineiden nouto ja palautus Malikkeen toimipisteeseen Tampereelle" Malikkeen kotisivuilta Yhteystiedot osiosta.

Usein kysyttyä

Voiko Malikkeen toimintaan osallistua, jos ei ole kehitysvammaa?

Kyllä, Malike toimii ilman diagnoosirajoja.

Tarvitseeko olla Malikkeen jäsen, jotta voi osallistua tapahtumiin tai kokeilla välineitä?

Malikkeen toiminnassa ei ole jäseneksi liittymisen mahdollisuutta. Toiminta on tarkoitettu vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua. Toimintavälineiden kokeilutapahtumiin ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet. Toimintavälineiden kerta- luonteinen kokeilu omassa ympäristössä on mahdollista vain kohderyhmällemme.

Tarvitsemme koulullemme luisteluelukan viikoille 8, 10, 11, 12, miten toimitaan?

Emme pysty vastaamaan koulunne toistuvaan tai jatkuvaan tarpeeseen. Tarjoamme ainoastaan mahdollisuuden välineiden kertaluonteiseen kokeiluun. Kokeilun tarkoituksena on tarjota uusia kokemuksia tai tietoa välineestä ennen oman hankintaa. Kokeilujakson enimmäispituus on kaksi viikkoa, ja siitä peritään kokeilumaksu sekä mahdolliset rahtikustannukset.

Voiko toimintavälineen ostaa Malikkeesta?

Malikkeen kautta ei voi tilata eikä ostaa välineitä. Ohjaamme ja neuvomme välineiden hankinnassa sekä siinä, mistä niitä voi ostaa. Olemme kolmannen sektorin toimija emmekä toimi kaupallisessa tarkoituksessa.

Uusi video Yhdessä -teemapäivästä

UUDESSA VIDEOSSAMME seurataan erään Yhdessä-teemapäivän suunnittelua ja toteutusta. Suunnittelussa ja toteutuksessa keskitymme erityisesti osallistujien omien mielipiteiden kertomiseen ja kuulemiseen sekä omiin valintoihin ja yhteisen ulkoilupäivän suunnitteluun. Käy katsomassa Yhdessä teemapäivä -video youtube.com/malike-toiminta. Yhdessä -teemapäivä on tarkoitettu erilaisille yhteisöille, joissa toimii aikuisia, jotka tarvitsevat toisen ihmisen apua sekä apuvälineen jokapäiväisessä elämässään voidakseen osallistua ja liikkua. Tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi ryhmäkodit ja päivätoimintakeskukset. Lue lisää sivulta 21.

Malike kesälomalla 30.6.–1.8.2025

LOMAILEMME heinäkuussa, jotta työntekijäresurssimme ovat käytössä syksyn kursseilla ja tapahtumissa. Välineiden kokeilu ei ole mahdollista Malikkeen ollessa suljettuna heinäkuussa.

 Lisätietoja Malikkeen numerosta 040 4839 327.

Tilaa Malikkeen verkostoposti

PYSY AJAN TASALLA Malikkeen koulutuksista, kursseista ja tapahtumista sekä ajankohtaisista kuulumisista. Tilaa verkostoposti sähköpostiisi uutiskirje.tukiliitto.fi ja valitse Malikkeen verkostoposti. Saat postin noin kerran kuukaudessa.

Seuraathan meitä somessa?

JAAAMME KUVIA, videoita ja kokemuksia sekä tiedotamme tulevista tapahtumistamme sosiaalisessa mediassa.

TYKKÄÄ MEISTÄ

Facebookissa osoitteessa: facebook.com/maliketoiminta
instagram.com/maliketoiminta: @maliketoiminta

SEURAA kuviamme ja videoita @maliketoiminta

LÖYDÄT meidät YouTubesta osoitteesta:
youtube.com/malike-toiminta

Tietoa ja uskallusta toimintavälinekoulutuksesta

TEKSTI MARI VEHMANEN // KUVAT LAURA VESA

Toimintavälinekoulutus opetti tuleville fysioterapeuteille paljon uutta. Opiskelijoiden mielestä motivoivinta oli nähdä retkeläisten ilo.

Taru Vainionpää ja Nea Junttila pakkailevat maastorattaita peräkärryn opiskelutovereineen Liperin Honkalampi-keskuksen pihassa.

Karelia-ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden fysioterapeuttiopiskelijat retkeilivät koulutuspäivän aikana läheisillä metsäpoluilla ja järven rannassa tukea tarvitsevien lasten ja aikuisten kanssa. Käytössä olivat Joensuun kaupungin uudet toimintavälineet.

”Päivä oli tosi hyödyllinen. En tiennyt aiemmin, mitä kaikkea toimintavälineillä voi tehdä”, Taru sanoo.

Nean mielestä parasta koulutuksessa oli nimenomaan mahdollisuus päästä testaamaan välineitä konkreettisesti monienlaisten asiakkaiden kanssa ja erilaisissa maastoissa. Näin esimerkiksi välineiden moninaiset säätömahdollisuudet tulivat tutuiksi.

”Rattaat liikkui näppärästi epätasaisellakin polulla, ja niitä oli kevyt työntää. Teoriaosuus ennen retkipäivää oli myös hyvä, mutta vasta käytännössä asia aukeni kunnolla”, Taru ja Nea toteavat.

Kumpikin arvioi, että opitusta on hyötyä myöhemmin työelämässä.

”Nyt osaamme suositella toimintavälineitä tarvittaessa asiakkaille. Oli motivoivaa nähdä, miten retkeläiset nauttivat metsästä ja järvestä.”

↑ Lehtori Anu Pukin kokemuksen mukaan toimintavälineisiin tutustuminen todellisissa tilanteissa on opiskelijoille tärkeää.

Kaikki hyötyvät

Lehtori **Anu Pukki** kertoo, että toimintavälinekoulutukset ovat kuuluneet fysioterapeuttiopiskelijoiden opintoihin Kareliassa muutamia vuosia. Jatkossa niitä aletaan järjestää myös toimintaterapeutti- ja geronomiopiskelijoille.

”Kaikki hyötyvät, kun mahdollisimman monet ammattilaiset tuntevat toimintavälineitä. Näin toimintavälineiden tarve saadaan yhä useammin mukaan asiakkaiden kuntoutus- ja palvelusuunnitelmiin”, Anu Pukki sanoo.

Hän itse on käynyt Malikkeen Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutuksen. Se tarjosi hänen mukaansa valmiin hyvän pohjan hyödynnettäväksi opetuksessa. Opetuksessa hän käyttää oppilaitoksille suunnattua maksutonta Malikkeen Ulos talosta, pois pihasta verkkokoulutusta.

”On ihanaa, kun kerrankin on saatavilla sellaisenaan hyvät ja ajantasaiset materiaalit. Suosittelen kyllä Malikkeen asiantuntemuksen hyödyntämistä lämpimästi kaikille opettajakollegoille.”

Karelian toimintavälinekoulutuksissa tärkeänä kumppanina on ollut Honkalampi-keskus. Jokasyksyiset ja -keväiset opiskelijaryhmien vierailut alkavat jo olla tuttuja asiakkaille ja henkilökunnalle.

”Opiskelijoille on kaikkein hyödyllisintä tutustua toimintavälineisiin tällä tavoin todellisessa tilanteessa oikeiden käyttäjien kanssa”, Anu Pukki painottaa.

Paikalliset välineet

Toimintavälinekoulutusten järjestämisen Kareliassa helpottui entisestään, kun Joensuun kaupunki hankki taannoin kerralla ison määrän eri vuodenaikoihin ja maastoihin soveltuvia toimintavälineitä. Mittavan hankinnan teki mahdolliseksi yksityinen testamenttilahjoitus.

Aiemmin Anu Pukki kävi hakemassa koulutuspäiviä varten välineet lainaksi Malikkeen vuokraamosta Tampereelta saakka.

”Kaupungin hankinta on ollut upea juttu korkeakoululle mutta ennen kaikkea tietysti kaikille seudun tukea tarvitseville ihmisille. Välineet mahdollistavat paljon uutta toimintaa ja yhteistyötä”, Anu Pukki sanoo.

Hänen mukaansa parhaimmillaan koulutuspäivästä jää jokaisen opiskelijan mieleen positiivinen ja utelias kipinä toimintavälineitä kohtaan.

”Toivon, että tulevat ammattilaiset saavat koulutuksesta kolme asiaa: uskallusta, tietoa ja käsityksen siitä, millaisia kanavia pitkin asiakkaiden toimintavälineasioita voi viedä eteenpäin työn arjessa”, Anu Pukki kiteyttää. ●

Välineet valittiin erityisesti sillä perusteella, että ne palvelevat mahdollisimman monenlaisia käyttäjiä ja soveltuvat luonnossa liikkumiseen ympäri vuoden.

Joensuun kaupunki investoi toimintavälineisiin

TEKSTI MARI VEHMANEN // KUVAT LAURA VESA

Joensuun kaupunki päätti investoida omiin toimintavälineisiin. Niiden toivotaan löytävän mahdollisimman paljon käyttäjiä.

Pohjois-Karjalan tukea tarvitsevien asukkaiden mahdollisuudet käyttää ja kokeilla toimintavälineitä kohen- tuivat merkittävästi, kun Joensuun kaupunki hankki taannoin useita maasto- ja monitoimittaita sekä talviliikunnan välineitä.

”Joensuun kaupungin liikuntapalvelut saivat merkittävän testamenttilahjoituksen, ja kaupunki päätti käyttää lahjoituksen nimenomaan tähän tarkoitukseen. Tavanomaisesta liikuntabudjetista olisi vaikea irrottaa kerralla yhtä suurta summaa – varsinkin näin tiukan kuntatalouden aikoi- na”, liikuntakoordinaattori **Jenni Raassina-Asikainen** kertoo.

Hänen mukaansa soveltava liikunta ja ulkoliikuntapaikkojen hyödyntäminen ovat olleet painopisteitä kuntalaisten innostamisessa liikkumaan. Lahjoituksen ansiosta avautui tilaisuus satsata näihin molempiin.

”Lapsiperheet ovat tietysti tärkeä kohderyhmä, mutta haluamme yhä enemmän aktivoida myös tukea tarvitsevia aikuisia. Tänä vuonna on muun muassa lanseerattu erityisliikuntakortti, jonka hankkimalla pääsee erittäin edullisesti kaupungin uimahalleihin ja kuntosaleille”, Jenni Raassina-Asikainen mainitsee.

Uudet välineet valittiin erityisesti sillä perusteella, että ne palvelevat mahdollisimman monenlaisia käyttäjiä ja soveltuvat luonnossa liikkumiseen ympäri vuoden. Kaupunki sai asiantuntija-apua välinehan-

kinnan suunnittelemiseen ja kilpailuttami- seen Malike-toiminnasta.

Sana kiertämään

Hankittuihin välineisiin kuuluu maastorattai- ta, -kärryjä ja -rollaattori sekä useita jäällä ja lumella liikkumiseen soveltuvia kelkkoja. Vä- lineitä säilytetään Joensuu Areenan tiloissa.

”Varauksia voivat tehdä yksittäiset henki- löt, ryhmät ja esimerkiksi oppilaitokset. Ai- nakin alkuvaiheessa yksittäisten välineiden lainaaminen on ollut maksutonta. Peräkär- rystä ja siihen pakatuista noin kymmenestä kesä- tai talviviikosta otettu 30 euron maksu”, Jenni Raassina-Asikainen kertoo.

Välineisiin voi tutustua kaupungin verkkosivuilla. Varaukset tehdään sähkö- postitse.

Jenni Raassina-Asikaisen mukaan esi- merkiksi omien maastorattaiden hankki- mista suunnittelevia perheitä on tullut jo pitkänkin matkan takaa kokeilemaan erilai- sia välineitä. Karelia-ammattikorkeakoulu

on hyödyntänyt välineitä sote-sektorin opiskelijoiden toimintavälinekoulutuksissa.

”Käyttäjiä ja käyttöä tulee toivottavasti mahdollisimman paljon, kunhan tieto uusista välineistä leviää. Pyrimme rummuttamaan asiaa monessa kanavassa, mutta ihmisten ta- voittaminen vaatii aikaa. Vielä olemme alku- vaiheessa”, Jenni Raassina-Asikainen pohtii.

Välineet ovat jo olleet esillä esimerkiksi Parafesteilla ja eri teemaviikkojen tapah- tumissa.

”Välineet mahdollistavat monenlais- ta uutta yhteistyötä ja verkostoitumista. Kansalaisopisto ja liikuntajärjestöt ovat jo ennestään olleet täällä merkittäviä sovel- tavan liikunnan järjestäjiä”, Jenni Raassina-Asikainen sanoo. ●

↓ **Liikuntakoordinaattori Jenni Raassina-Asikainen toteaa, että välineet mahdol- listavat monenlaista uutta yhteistyötä ja verkostoitumista.**

Aamukahvit auttoivat lainaustoimintaa alkuun

Kuntien kokemukset Malikkeen järjestämisestä verkkoamukahveista ovat olleet hyviä. Tieto ja ymmärrys kasvoi, ja lainaustoiminta on saanut vauhtia.

TEKSTI MARJA AALTIO // KUVA JEREN KOTIALBUMI

”Käyttäjiltä kerättyä tietoa apuvälineiden tarpeesta.”

”Lisää ymmärrystä.”

”Toiminta lähti tämän ansiosta liikkeelle.”

Näin kuvaavat Malikkeen Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä – aamukahvien järjestämiseen osallistuneet yhteistyökumppanit tapaamisten vaikutusta Vantaalta, Vaasasta ja Tampereelta. Vuonna 2021 alkaneen pilotin jälkeen mukaan on lähtenyt kymmenisen kuntaa.

Verkkoamukahvien tarkoitus on koota eri tahot pohtimaan mikä merkityt toimintavälineillä ja niiden lainausmahdollisuudella on yhdenvertaisuuden edistämisessä. Malike on mukana asiantuntijana.

Yksi viimeisen vuoden aikana mukana olleista kunnista on Vantaa.

Anni Polari toimii Vantaan kaupungin Erityisen hyvää liikuntaa -projektin koordinaattorina. Hän kuuli aamukahveista ja halusi sellaiset myös Vantaalle. Kaupun-

gissa on perusopetuksen puolella ollut oppilaiden käyttöön tarkoitettuja toimintavälineitä, mutta kaikille kuntalaisille lainattavissa olevia välineitä ei ole ollut.

Ensimmäisen kerran vantaalaiset kokoontuivat verkossa vuoden 2024 alussa. Tapaamisia oli kolme, viimeisin loka-kuussa. Marraskuussa tilanne oli se, että ensimmäinen toimintaväline, kynnärnojallinen luistelutuki, oli jo hankittuna.

Polari kertoo, että ensin hankitaan pienet budjetin välineitä, kuten luistelutukia ja uimahalleihin päätä tukevia kellukkeita. Ehkä jo vuoden 2025 aikana on tarkoitus saada esimerkiksi maastopyörätuoleja.

Vantaan kaupunki tekee parhaillaan soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelmaa. Sinne ollaan Polarin mukaan ottamassa tavoitteeksi myös lainattavien välineiden hankinta.

Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä – aamukahveille kutsutaan mukaan kaikkia

asian kanssa tekemisissä olevia, esimerkiksi virkamiehiä, luottamushenkilöitä ja yhdistysväkeä.

Kokemusasiantuntijoilla tärkeä merkitys

Ensimmäisessä tapaamisessa on kokemusasiantuntija kertomassa, miksi toimintavälineitä tarvitaan.

Soveltavan liikunnan vastaava liikunnanohjaaja **Theresa Ditzler** kertoo, että Vaasan aamukahveilla 2024 kokemuksistaan kertoi kalastusta harrastava perhe. Perheen erityislapsi ei voi osallistua yhteiseen tekemiseen ilman maastoon sopivaa apu- tai toimintavälinettä. He saivat sellaisen lainattua Malikkeelta kokeiluun, ja ovat myöhemmin hankineet myös oman, kalastukseen soveltuvan maastopyörätuolin. Toimintaväline mahdollisti perheen yhteisen harrastamisen ja vapaa-ajan vieton. Samalla toteutui lapsen oikeus

”Olemme niin kiitollisia, kun olette auttaneet meitä ja tehneet tätä prosessia meidän kanssamme. Saadaan kyllä lainaamo Vaasaan ja asiat menemään eteenpäin.”

osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Se on muuten kirjattu YK:n vammaisten oikeuksien yleissopimukseen, jonka Suomi on ratifoinut.

Tampereella aamukahvit järjestettiin vuonna 2023. Malikkeen yhteistyökumppaneina toimivat Invalidiliitto ja CP-liitto. Invalidiliiton edustajana palaveriin osallistui järjestöasiantuntija **Milla Ilonen**. Hän kertoo, että Tampereen aamukahveilla viranhaltijoilta löytyi tahtoa ja ymmärrystä yhteistyöhön. Paikalle piti saada henkilöt, jotka voivat päättää välineiden hankinnasta. Opetuspuolelle välineitä oli jo hankittu, mutta ei vielä liikunta- tai vapaa-ajan palveluihin.

Kysymys toimialueiden rajoista on nous-
syt esiin muuallakin.

Laki määrää, että opetuksen järjestä-
jän on järjestettävä myös opetusvälineet. Opetuspuolella saatetaan kuitenkin pelätä, että kouluille hankitut välineet eivät ole-

kaan oppilaiden käytettävissä silloin kun pitäisi, jos niitä lainataan muille.

Vastaava liikunnaohjaaja Theresa Ditzler Vaasasta tietää miksi välineet kuitenkin pitäisi saada kaikkien käyttöön:

”Joskus jotain välinettä tarvitaan ehkä neljä kertaa vuodessa. Muun aikaa se on käyttämättömänä. Jos se saataisiin lainaamoon, tukisi se kaikkia kuntalaisia.”, muistuttaa Ditzler.

Kaikkien toimintavälineitä tarvitsevien tukeminen onkin kunnallisen lainaamon ydinidea. Lainaamo palvelisi myös vaikkapa ikäihmistä, joka haluaa päästä käymään mökillään ja tarvitsee sitä varten maastopyörätuolin.

Vaasassa on nyt perustettu lainaamo, jonka ensimmäiset välineet löytyivät eri toimialojen varastoista. Dizler kertoo, että liikuntatoimenkin kellareista löytyi välineitä, jotka voidaan ottaa kunnostuksen jälkeen käyttöön.

Keskitetyn lainaamon lisäksi yksi mahdollisuus olisi sijoittaa lainattavia välineitä lähelle liikuntapaikkoja, vaikkapa uimahalliin, jäähalliin tai esteettömälle uimarannalle.

Tampereelle avattiin kesällä 2024 esteetön uimaranta. Milla Ilonen kertoo, että rannan avajaisissa apulaispormestari **Matti Helimo** ymmärsi heti apuvälineiden tarpeellisuuden. Ilosen mukaan Helimo ilmoitti, että rannalle hankitaan toiminnallisia välineitä.

Aamukahvikonseptiin kuuluu myös jälkihoito. Neljanteen tapaamiseen osallistuu aamukahveja organisoiva porukka. Siinä päivitetään suunnitelmien eteneminen. Aamukahvit auttoivat kaikilla kolmella paikkakunnilla selvittämään entistä tarkemmin millaisia toimintavälineitä käyttäjät toivovat ja tarvitsevat.

Kuten Anni Polari Vantaalta kiteytti: Se, että olemme tehneet suunnitelmat näkyväksi, sitouttaa meitä laittamaan suunnitelmat toteen. ●

Toimintavälineiden kokevälineen hankintaa

Toimintavälineiden kokeileminen johtaa monesti lopulta oman välineen, esimerkiksi polkupyörän tai maastovälineen, hankintaan.

TEKSTI EMILIA KUOPPALA
KUVAT HELMIN JA SISUN KOTIALBUMIT

Viimeisen vuoden aikana olemme teettäneet kolme kokeilutoiminnan kyselyä, joihin vastasi yhteensä 86 henkilöä. Toimintavälineen kokeilijoita oli tällä ajanjaksolla 205. Kyselyyn vastanneista 24 kertoi toimintavälinekokeilun jälkeen hankineensa oman välineen tai käynnistäneensä hankintaprosessin.

Kokeilumahdollisuus tarjoaa asiakkaillemme arvokasta tietoa välineistä ja niiden käyttötarkoituksista. Osa kokeilijoista on saanut vahvistuksen sille, että mielessä

ollut väline todella toimii ja sopii omiin tarpeisiin. Toisaalta kokeilijat ovat välttyneet harhahankinnoilta, kun ovat päässeet toteamaan, ettei testattu väline vastannut odotuksia.

Valitettavaa on, että suuri osa välineen omaksi hankivista joutuu edelleen kustantamaan sen itse. Kyselyistä kuitenkin selviää, että esimerkiksi istuintukia ja kolmipyöräisiä tandempyöriä on saatu käyttöön lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineinä terveydenhuollosta. Myös vam-

ilu edistää oman

← Sisu nauttii nojapyörällä ajamisesta.

maispalveluista on saatu tukea esimerkiksi nojapyörän hankintaan.

Kyselyiden tulokset osoittavat, että kokeilutoimintamme tavoittaa runsaasti uusia toimintavälineen tarvitsijoita. Suurin osa kyselyihin vastanneista kertoo käyttäneensä välinettä kotiympäristössä. Johtopäätöksemme on, ettei välineitä kaivata tuomaan kuuta taivaalta; sen sijaan niitä tarvitaan tavallisen arjen elämiseen, kuten lähiympäristössä ja luonnossa liikkumiseen.

Kokeilu vahvisti ajatusta oman pyörän hankinnasta

Helmi Laukkarinen (15 v.) on saamassa käyttöönsä kolmipyöräisen tandempyörän lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä terveydenhuollosta. Ajatus omasta pyörästä heräsi, kun Helmin äiti **Hanna** näki CP-lehdestä Malikkeen kirjoittaman jutun kolmipyöräisestä tandemista.

Laukkarisen perhe päätyi kokeilemaan Malikkeen tandempyörää. Kokeilun aikana vahvistui, että pyörä on heidän tilanteeseensa tarpeellinen ja sopiva.

”Tandempyöräkokeilu lähti liikkeelle osana Helmin suunniteltua arjen aktivoimista ja toimintakyvyn lisäämistä liikkumisen saralla. Hänellä oli apuvälineenä aiemmin kolmipyörä tukivyöllä, ohjauskahvalla ja jarrulla. Mutta kun ikää ja kasvua nuoren naisen mittoihin on tullut lisää, ei äidin tai isän juokseminen Helmin kolmipyörän rinnalla enää riittänyt”, Hanna kertoo.

Äiti kertoo myös, että kokeilun aikana Helmi esimerkiksi aktivoitui itse tekemään aloitteita kauppareissujen suhteen.

Oma pyörä on vasta tilauksessa, mutta ensi kesää varten on jo tehty suunnitelmia:

”Helmi pitää uimisesta, niin ensi kesänä on suunnitteilla pyöräillä pidempiä reissuja uimaan, ja kun pyörässä on myös sähköt, niin voimme miettiä jopa kirjastoreissuja kaupunkiin. Pyörä mahdollistaa niin itsenäisen liikkumisen kuin Helmille on mah-

dollista. Hän tarvitsee aina aikuisen rinnalleen, mutta polkeminen omaan tahtiin tukee myös hänen fyysistä toimintakykyään, lihaskuntoaan ja lonkan liikkuvuutta hyvin. Ja se liikkumisen riemu pyörän avulla! Helmi nauttii!”

Sisu sai pyörän vammais- palveluiden ja lahjoitusten avulla

11-vuotias **Sisu Lehto** pääsi kokeilemaan nojapyörää Malikkeen ja Tatu ry:n järjestämällä perhekurssilla. Selvisi, että eräs toinen lapsi oli saanut nojapyörän apuvälineeksi, ja Sisun perhe lähti rittämään samaa. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä pyörää ei irronnut, minkä jälkeen sitä päätettiin hakea oman hyvinvointialueen vammaispalveluista. Vammaispalvelut korvasivat pyörän hinnasta

”Välineitä tarvitaan tavallisen arjen elämiseen, kuten lähiympäristössä ja luonnossa liikkumiseen.”

puolet. Toisen puolikkaan Lehdot keräsivät erilaisilla apurahoilla ja Poliisilta hankitun pienkeräyslunan voimin.

”Google ja some ovat hyviä kavereita”, kertoo Sisun äiti **Sanna-Liisa**, kun häneltä kysytään, mistä kaikkialta hän on saanut tietoa eri rahoitusreiteistä.

”Kannattaa huomata, että avustuksia voi hakea yhtä aikaa monesta eri paikasta!” Sanna-Liisa muistuttaa.

Sähköavustettu pyörä on nykyään Sisulla aktiivisessa käytössä, ja pikkuhiljaa hän opettelee pyöräilemään sillä itsenäisemmin ja itsenäisemmin. Pyörä on muuttanut esimerkiksi liikuntatunteja: ennen osallistuminen ei ollut mahdollista, mutta nyt

→ **Helmille oma pyörä mahdollistaa uinti- ja kirjastoreissuja.**

Sisu on päässyt muun muassa kaupunkisuunnistamaan kavereidensa kanssa.

Vuokraustoiminta loppuu, kertaluonteinen kokeilujakso on yhä mahdollinen

Malikkeen toimintavälineiden vuokraus on loppunut, mutta niiden kertaluonteinen kokeilu on mahdollista jatkossakin uusin ehdoin. Tulevaisuudessa välineen saa kertaluonteiselle kokeilujaksolle tilanteessa, jossa sen katsotaan edistävän oman toimintavälineen hankintaa tai tarjoavan uuden kokemuksen välineen käyttäjälle.

Syynä muutokselle ovat muun muassa valtionrahoituksen leikkaukset, joiden vuoksi joudumme jatkossa priorisoimaan välineiden käyttöä aiempaa tarkemmin. Heikentyvät taloudelliset resurssit eivät mahdollista riittävää välineiden uusimista ja hankintaa, jota vuokraustoiminta edellyttäisi.

Toistuvaan tarpeeseen voi vuokrata välineitä joiltakin apuvälinealan yrityksiltä, ja toivomme, että tämän kaltainen liiketoiminta lisääntyy tulevaisuudessa. Pyrimme jatkuvasti vaikuttamaan myös siihen, että toimintavälineitä olisi saatavilla kunnissa ja muissa julkisissa yhteisöissä kaikkia tarvitsijoita varten. Työllämme on ollut vaikutusta, ja yhteiseen käyttöön tarkoitetut välineet ovat lisääntyneet eri puolilla Suomea. ●

Välinekokeilu lisäsi tietoa ja kokemuksia

Espoon varhaiskasvatuksessa huomattiin välinekokeilun ansiosta, kuinka paljon toimintavälineet voivat lisätä yhdenvertaisen liikkumisen ja ulkoilun mahdollisuuksia sekä osallisuutta. Kaupungin omien välinehankintojen tarvetta on nyt ryhdytty kartoittamaan.

TEKSTI MARI VEHMANEN // KUVA EMIL BOBYROV

Espeen varhaiskasvatuksessa toteutettu toimintavälinekokeilu tarjosi paljon uusia oivalluksia.

”Ensinnäkin se osoitti, kuinka paljon lisää tietoa aiheesta tarvitaan. Osallisuutta lisääviä toimintavälineitä ei vielä tunneta kovin hyvin”, projektikoordinaattori **Tuuli Tepponen** Varhaiskasvatuksen aktiivinen arki -hankkeesta sanoo.

Yhdenvertainen liikkuminen on valittu Varhaiskasvatuksen aktiivinen arki -hankkeen keskeisimmäksi tavoitteeksi. Toimintavälinettä käyttävän lapsen osallisuuden toteuttaminen on vaatinut henkilöstöltä kekseliäisyyttä. Syy tähän ei ole niinkään työntekijöiden asenteissa tai kiinnostuksen puutteessa.

”Henkilöstöllä kyllä on tahtotilaa yhdenvertaisuuden toteuttamiseen. Mutta onnistuminen vaatii ennen kaikkea tietoa konkreettisista keinoista.”

”Toimintavälinettä käyttävän lapsen osallisuuden toteuttaminen on vaatinut henkilöstöltä kekseliäisyyttä.”

Mukaan lattialeikkeihin

Välinekokeilu toteutettiin yhteistyössä Malike-toiminnan kanssa. Syksyn 2024 aikana viisi espoolaista päiväkotia kokeili maasto-

pyörätuoleja, erikoiskeinuja sekä istumis- ja pystyasennon tukia. Talvivälineitä ei lumettoman vuodenajan vuoksi päästy testaamaan. Tuuli Tepposen mukaan välinekokeilun avulla saatiin ennen kaikkea kerättyä kokemuksia välineiden käyttämisestä osana varhaiskasvatuksen arkea.

”Välineet otettiin mukaan yksiköiden perustoimintaan. Niitä käytettiin esimerkiksi retkillä, ulkoilemisessa päiväkodin omassa pihassa ja leikkihetkissä sisätiloissa.”

Henkilökunnalta kerätyn palautteen perusteella toimintavälineet avasivat paljon uusia vaihtoehtoja. Koko ryhmä pystyi esimerkiksi retkeilemään metsämaastossa, johon tavanomaisella pyörätuolilla olisi ollut mahdotonta päästä. Aiemmin kohde olisi pitänyt valita toisin, jotta pyörätuolia käyttävä lapsi olisi kyennyt osallistumaan.

”Istumistuen ansiosta onnistui niinkin yksinkertainen mutta merkittävä asia kuin että lapsi pystyi osallistumaan hiekkalattikko- tai lattialeikkeihin. Myös erikoiskeinun koettiin edistävän yhdenvertaisuutta niin sisätiloissa kuin ulkonakin.”

Ergonomia koheni

Työntekijöiden palautteissa korostui toimintavälineiden vaikutus muun muassa lapsen hyvinvointiin sekä yhdenvertaisiin liikkumisen ja ulkoilun mahdollisuuksiin. Välineet tukivat osallisuutta ohjatussa toiminnassa ja yhteisissä leikeissä muiden lasten kanssa. Samalla lasten keskinäinen vuorovaikutus lisääntyi.

Työntekijät pystyivät entistä paremmin ohjaamaan lasten leikkiä ja tukemaan vuorovaikutusta, kun kädet vapautuivat yhden lapsen asennon tukemisesta. Esimerkiksi lauluhetkissä pystyttiin tämän ansiosta hyödyntämään kuvia yhä enemmän. Myös työergonomia ja -turvallisuus koheni.

Niin ikään vanhemmilta asti kantautui kiitoksia kokeilusta, vaikka heiltä ei kerätty systemaattisesti palautetta.

”Eräs perhe kiinnostui erikoiskeinun hankkimisesta myös kotiin. Ja osa vanhemmista tutustui kokeilun ansiosta

ensimmäisen kerran Malikkeen toimintaan ja tarjontaan.”

Kelkkoja ja keinuja

Kokeilun päätyttyä Espoon varhaiskasvatuksessa on jatkettu määrätietoisesti lasten osallisuutta lisäävien toimintavälineiden tarpeen kartoitusta.

”Hankerahoitus on mahdollistanut sen, että välineitä saadaan käyttöön nopeasti. Päiväkotien käyttöön onkin hankittu Snow Comfort -kelkkoja, erikoiskeinuja ja istuintukia”, Tuuli Tepponen kertoo.

Hänen mukaansa päivittäinen ulkoilu ja luonnossa liikkuminen ovat Espoossa tärkeä osa varhaiskasvatusta.

”Kelkat lisäävät yhdenvertaisen ulkoilun mahdollisuuksia myös lumisena aikana, kun ulkona liikkuminen esimerkiksi pyörätuolissa on hankalaa. Kelkkojen avulla lapset saavat kokemuksia mäenlaskusta, hiihdosta ja luistelusta.”

Muiden välineiden tarvetta on ryhdytty kartoittamaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajien kanssa.

”Olemme tehneet yhteistyötä Malikkeen kanssa koko prosessin ajan ja saaneet korvaamatonta apua ja neuvontaa välineiden hankintaan”, Tuuli Tepponen kiittää.

Verkkokoulutus tukee

Tuuli Tepposen suosittelee vastaavanlaista toimintavälinekokeilua lämpimästi muuallekin varhaiskasvatukseen.

”Käytäntö opettaa kaikkein parhaiten, mitä kaikkea välineet todella mahdollistavat”, hän sanoo.

Espoossa on lisäksi alettu kannustaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä tutustumaan itselleen sopivana hetkenä Malikkeen verkkokoulutukseen, joka on suunniteltu erityisesti varhaiskasvatuksen ammattilaisille.

”Kävin verkkokoulutuksen itsekin. Koen, että sen pohjalta apuvälineasioita on paljon helpompi viedä eteenpäin. On mahtavaa, että tällainen materiaali on maksutta kaikkien hyödynnettävissä.” ●

SAARA KOKKO
KEHITYSVAMMAISTEN
TUKILIITON JURISTI

Varhaiskasvatuksen tuki: Päätöksenteosta toteuttamiseen

LAPSELLA ON SUBJEKTIIVINEN OIKEUS varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen. Tämä tarkoittaa, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä, eli kunnalla, on velvollisuus järjestää lapsen yksilöllisen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellyttämä tuki, mukaan lukien apuvälineet, määrärahoista riippumatta. Toisin sanoen tuen myöntämättä jättämistä ei voi lainmukaisesti perustella varhaiskasvatuksen budjetin riittämättömyydellä.

VARHAISKASVATUSLAISSA (3 a luku) säädetty tukijärjestelmä on kolmitasoinen: lapsella on oikeus saada tarpeidensa mukaisesti yleistä, tehostettua tai erityistä tukea, jota tulee antaa heti tarpeen ilmetessä (VaKaL 15 a §). Lapsi voi siis siirtyä suoraan esimerkiksi erityisen tuen piiriin, jos lapsen tarpeet sitä vaativat. Lisäksi lapsella on hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä oikeus saada tukipalveluita, eli varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkittamis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä (VaKaL 15 c §). Näihin tukimuotoihin ja apuvälineisiin on oikeus kaikilla tuen tasoilla tarpeen mukaan. Varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä apuvälineitä voivat olla esimerkiksi istuintuki mahdollistamaan lattia- ja hiekkalautikkoleikkejä, erityiskeinu, maastorattaat metsäretkille, erityispulkka, luistelutuki sekä luistelu- ja hiihtokelkka.

LAPSEN TUEN TARVETTA, riittävyttä ja toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran vuodessa tai tuen tarpeen muuttuessa (VaKaL 15 d §). VaKaL:n esitöiden mukaan tuen tarpeen arvioinnin prosessi voi käynnistyä huoltajien, huoltajan, neuvolaterveydenhuollon tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön tai lapsen varhaiskasvatuksen henkilöstön tekemän huomion pohjalta.

Huoltaja/t voi myös pyytää lapsen tuen tarpeen uudelleenarviointia katsoessaan sen tarpeelliseksi. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan, ja tuen tarpeen arviointiin voivat osallistua lapsen kehitystä ja oppimista tukevat muut viranomaiset, asiantuntijat ja muut tarvittavat tahot. Jos tuen tarpeen arviointi edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten asiantuntemusta, on näiden osallistuttava arvioinnin tekemiseen varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä (VaKaL 15 d §).

KUN VAIKEASTI VAMMAINEN LAPSI, jonka vahvan tuen tarpeet ovat esimerkiksi lääkärinlausunnon perusteella selviä, on vasta aloittamassa varhaiskasvatuksessa, tuen tarpeen arviointi sekä päätös tehostetusta tai erityisestä tuesta, mukaan lukien tulkittamis- ja avustamispalveluista sekä apuvälineistä, tulee niin ikään tehdä viipymättä tuen tarpeen ilmettyä. Jotta tuki on tosiasiaa lapsen saatavilla viivytyksettä ja oikea-aikaisesti, päätöksentekoprosessin tulee käynnistyä jo ennen varhaiskasvatuksessa aloittamista, kun lapsen tilanne ja tuentarpeet tulevat varhaiskasvatuksen järjestäjän tietoon esimerkiksi siten, että huoltaja / huoltajat kertovat asiasta ja mahdollisesti esittävät tuentarpeista lääkärinlausunnon tai muuta asiantuntijaselvitystä.

TEHOSTETUSTA JA ERITYISESTÄ TUESTA on varhaiskasvatuslain mukaan tehtävä viipymättä hallintopäätös (VaKaL 15.3 §). Päätöksessä on mainittava tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja lapsen tarvitsemat tukipalvelut, kuten esimerkiksi apuvälineet. VaKaL 15 c §:ssä tarkoitetuista tukipalveluista, kuten apuvälineistä, on tehtävä erillinen päätös, mikäli niistä ei päätetä tehostettua tai erityistä

tukea koskevan päätöksen yhteydessä (VaKaL 15 e §). Päätöksen tekee VaKaL 15 e §:n mukaisesti varhaiskasvatuksen järjestämistä vastuussa oleva kunta. Se, mille viranomaiselle tai toimielimelle hallintopäätöksen tekeminen kunnassa kuuluu, jää kunnan harkintavaltaan. Päätös tehdään VaKaL:n 15 d §:n mukaisen tuen tarpeen arvioinnin perusteella.

MIKÄLI VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄJÄ ja huoltaja/t ovat erimielisiä varhaiskasvatuksen tukea koskevasta asiasta, esimerkiksi tarpeesta vahvempaan tukeen tai tiettyyn tukipalveluun, kuten lapsikohtaiseen avustajaresurssiin tai tiettyyn apuvälineeseen, asiassa on silti oikeus saada kirjallinen, muutoksenhakukelpoinen päätös. Kyseessä on hallintoasia, joka tulee vireille, kun asianosainen ilmoittaa vaatimuksensa perusteineen kirjallisesti. Huoltaja voi tehdä hakemuksen tehostetun tai erityisen tuen antamisesta taikka tietystä tukipalvelusta kuten apuvälineestä laittamalla asian vireille esimerkiksi sähköpostitse.

VIRANOMAISEN SUOSTUMUKSELLA asian saa panna vireille myös suullisesti (hallintolaki, HL 19 §). Asian tultua vireille viranomainen on velvollinen tekemään asiassa perustellun päätöksen. Päätöksentekoa koskevat hallintolaissa säädetty yleinen velvollisuus käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä (5 luku 23 §) ja VaKaL:n mukainen velvollisuus tehdä päätös viipymättä. Mitään kategorista aikarajaa päätöksenteolle laki ei kuitenkaan sisällä. Jos päätöksen saaminen viivästyy ja lapsen oikeudet osallistua varhaiskasvatukseen vaarantuvat, tilanteesta voi kuitenkin kannella valvontaviranomaiselle, eli aluehallintovirastolle.

LAPSEN VARHAISKASVATUKSEN TUKEA ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta (VaKaL 62 §), ja oikaisuvaatimuksen johdosta

annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (HOL 7 ja 8 §:t). Varhaiskasvatuksen tukea koskeva päätös voidaan panna täytäntöön vailla lainvoimaa olevana (VaKaL 15 e §). Tämä tarkoittaa, että jos aluehallintovirasto on oikaissut esimerkiksi apuvälinettä koskevaa kielteistä päätöstä lapselle myönteiseksi, ja kunta on valittanut ko. päätöksestä, päätös voidaan valituksesta huolimatta panna heti täytäntöön, eli järjestää tuki lapsen saataville, vaikka asiaa ei ole vielä lainvoimaisesti ratkaistu.

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAAN kirjataan lapsen tuen tarve, tukitoimenpiteet kuten esimerkiksi osallistumisen edellyttämät apuvälineet, sekä eri tukitoimien toteuttaminen sekä tuen vaikuttavuuden arviointi (VaKaL 23.1 §). Myös varhaiskasvatussuunnitelmaa tulee siten päivittää tuentarpeiden muuttuessa. ●

KUVAT LAURA VESA, EMIL BOBYREV JA SUSANNA TERO

”Tuen myöntämättä jättämistä ei voi lainmukaisesti perustella varhaiskasvatuksen budjetin riittämättömyydellä.”

Yhdenvertaisuutta toi- -aamukahvit verkossa vaikuttaa välineiden han-

Tule mukaan virtuaalisille aamukahveille, jossa keskustellaan kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksista osallistua.

- Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit ovat Malikkeen ja alueellisen yhteistyökumppanin organisoimia verkkotapahtumia.
- Tilaisuudet kokoavat kuntalaiset, poliittiset vaikuttajat ja kunnan päättäjät sekä toimintavälineiden käyttäjät, perheet ja kaikki asiasta kiinnostuneet yhteisen suunnittelun äärelle.
- Kokoontumisia on kolme noin vuoden kestäväällä ajanjaksolla.
- Tavoitteena on muodostaa yhteinen ymmärrys liikkumisen apu- ja toimintavälineiden tarpeesta ja merkityksestä kuntalaisille sekä käynnistää kuntalaisille lainattavien välineiden hankintaa.
- Tarkoituksena on pohtia, miten erilaisten toimintavälineiden lainaustoiminta voitaisiin järjestää kunnan alueella.
- Lainausmahdollisuudesta hyötyvät mm. opetus-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimet, kunnassa toimivat seurakunnat ja yhdistykset sekä yksittäiset kuntalaiset.
- Kukaan ei jää pois yhteisestä toiminnasta siksi, ettei apu- ja toimintavälineitä ole keksitty. Ongelma on, ettei välineistä tiedetä tai niitä ei ole saatavilla. Tällä hetkellä kaikilla kuntalaisilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua esim. koulussa tai vapaa-ajalla tapahtuvaan toimintaan.
- Lainaustoiminta on tärkeä osa vammaisten ihmisten mahdollisuutta yhdenvertaiseen elämään.
- **LUE LISÄÄ KOTISIVUILTAMME** www.malike.fi → Toimintaa → Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit kuntiin.

Kiinnostuitko järjestämään Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit -verkkotapahtuman omassa kunnassasi yhdessä Malikkeen kanssa?

LISÄTIETOJA:

Tanja Tauria
Kehitysvammaisten Tukiliitto / Malike
p. 050 3764 980
tanja.tauria@tukiliitto.fi

Kari Vuorenpää
Kehitysvammaisten Tukiliitto / Malike
p. 050 3296 170
kari.vuorenpaa@tukiliitto.fi

mintavälineillä

kintaan kunnissa

***”Kivasta päivästä puhutaan,
muistellaan ja kuvia katsellaan.
Kerrotaan päivästä vieraille.
Hienointa on se, että vaikka
koko päivän satoi, sitä ei
muista kukaan.”***

Yhdessä-teemapäivä vaikeasti vammaisille aikuisille

*Suunnitellaan yhdessä –
me tulemme sinne missä
te olette!*

YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄN kokonaisuudessa suunnittelemme ja toteutamme kanssanne yhteisen ulkoilupäivän lähiympäristööne. Päivän aikana voimme esimerkiksi tehdä metsäretken, meloa, luistella tai pyöräillä. Päivän suunnittelussa ja toteutuksessa keskitymme erityisesti osallistujien omien mielipiteiden kertomiseen ja kuulemiseen sekä omien valintojen tekoon.

Malike mahdollistaa kaikkien osallistumisen päivään apu- ja toimintavälineiden avulla. Tulemme maksutta retkeilemään kanssanne soveltuvien välineiden kera. Retkieväiden ja mahdollisten taksimatkojen kustannukset tulevat maksettavaksenne.

Teemapäivä on tarkoitettu yhteisöille, joissa on aikuisia, jotka tarvitsevat toisen ihmisen apua sekä apuvälineen jokapäiväisessä elämässään voidakseen osallistua ja liikkua. Tällaisia yhteisöjä voivat olla esim. yhdistykset, ryhmäkodit ja päivätoimintakeskukset.

Toivomme mukaan vähintään 4–8 kohderyhmämme osallistujaa.

OTA YHTEYTTÄ. IDEOIDAAN YHDESSÄ!

Kari Vuorenpää
kari.vuorenpaa@tukiliitto.fi
050 3296 170

KUVA SUSANNA TERO

Ulos talosta, pois pihasta®

-TOIMINTAVÄLINEKOULUTUKSET 2025

Tarvitsetko lisää tietoa ja taitoa siihen, miten voit luoda uusia mahdollisuuksia luonnossa ja lähiympäristössä ihmisille, jotka käyttävät liikkumisen apuvälineitä? Tarvitsetko lisää osaamista toimintavälineisiin liittyvän neuvonnan antamiseen? Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutus nyt vaihtoehtoisesti kaksipäiväisenä tai yksipäiväisenä koulutuksena!

Koulutus on suunnattu eri alojen ammattilaisille, liikkumisen apuvälineitä käyttäville ihmisille sekä heidän lähi-ihmisilleen. Se tarjoaa tietoa, taitoa ja kokemusta toimintavälineistä sekä niiden käytöstä ja merkityksestä. Koulutuksen lähtökohtana on vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen, toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen.

Koulutuksessa tutustutaan toimintavälineisiin, niiden saatavuuteen ja hankintaan sekä tutustutaan apuvälinelainsäädäntöön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Lisäksi tehdään käytännön harjoituksia ja toteutetaan vaikeasti vammaisille ihmisille suunnattu retki, jossa saadaan kokemusta toimintavälineiden käytöstä. Retkeläiset toimivat kokemusasiantuntijoina retken aikana. Uudet kokemukset tuovat merkitystä elämään. Vaikeasti vammaisen ihmisen käsitys maailmasta, omasta itsestään ja omista voimavaroista voi syntyä vain kokemusten ja osallistumisen kautta.

Jos haluat ilmoittaa retkeläisen retkiosuuteen, niin ota ilmoittautumisajan aikana yhteyttä tanja.tauria@tukiliitto.fi. Koulutukseen osallistumisen jälkeen on mahdollista lähteä organisoimaan vastaava alueellinen koulutus omalle paikkakunnalle, tällöin kouluttajina toimivat Malikkeen työntekijät.

Valtakunnalliset Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset®

12.3.2025
Tulppaanitalo,
Tampere

Ilmoittautuminen 12.2.2025
mennessä.
Osallistumismaksu 60 €.

14.-15.5.2025
Tulppaanitalo,
Tampere

Ilmoittautuminen 14.4.2025
mennessä.
Osallistumismaksu 120 €.

10.-11.9.2025
Tulppaanitalo,
Tampere

Ilmoittautuminen 10.8.2025
mennessä.
Osallistumismaksu 120 €.

Ilmoittautumislinkit ja tarkemmat tiedot löytyvät Malikkeen kotisivuilta tapahtumakalenterista <https://www.tukiliitto.fi/toiminta/tapahtumat/kategoria/malike>
Tervetuloa mukaan!

Lisätiedot:

Tanja Tauria / Malike-toiminta
tanja.tauria@tukiliitto.fi
puh. 050 3764 980
www.malike.fi

Teoriaosuus verkkokoulutuksena oppilaitoksille ja yhteisöille

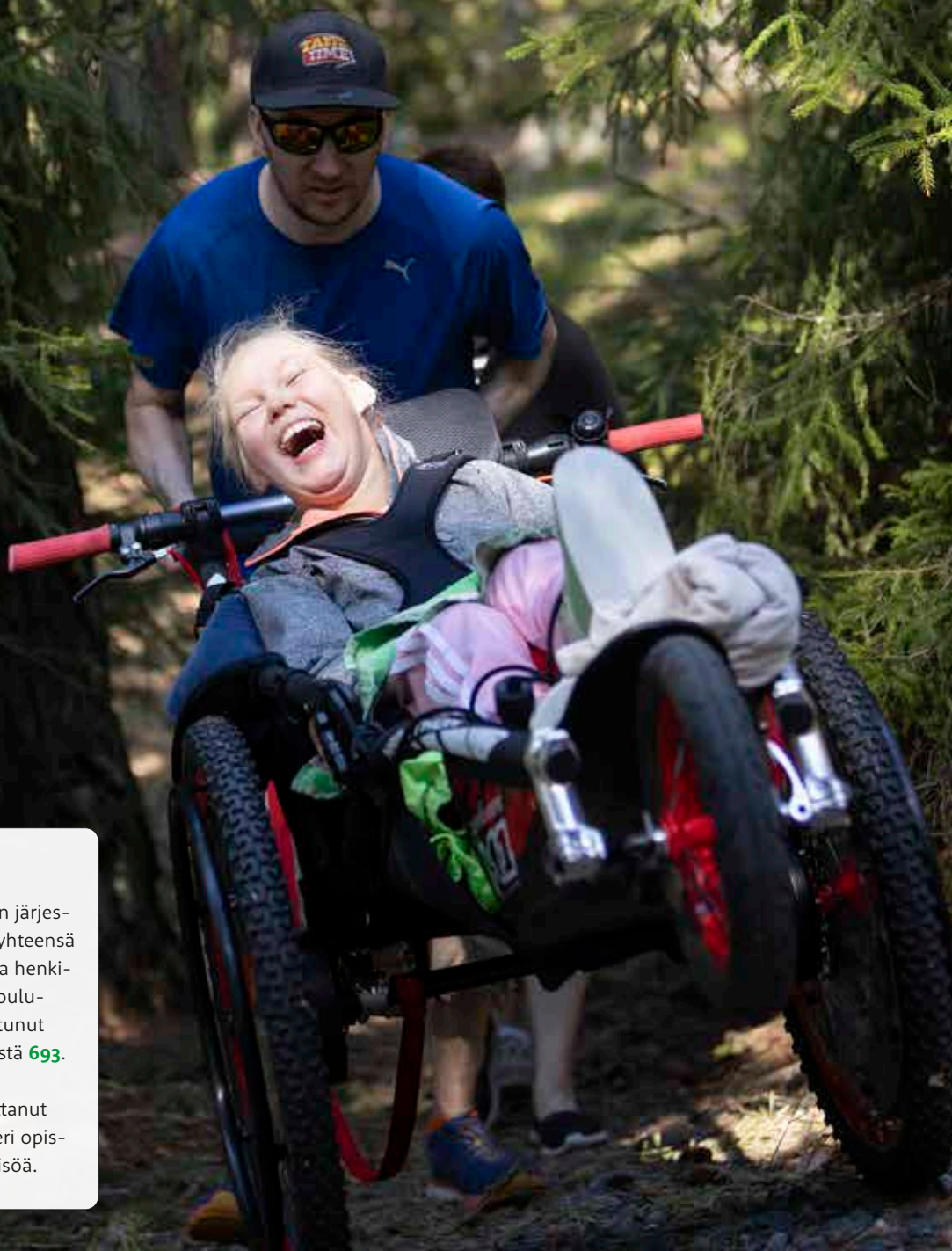
ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -toimintavälinekoulutuksen® ensimmäisen päivän teoriaosuus on oppilaitosten ja yhteisöjen saatavilla myös verkkokoulutuksena. Verkkokoulutus on tuotettu Väestöliiton ylläpitämälle Hyvä kysymys -sivustolle. Verkkokoulutus soveltuu käytettäväksi sellaisenaan.

Jos oppilaitos haluaa suorittaa koko Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutuksen®, sen tulee organisoida verkkokoulutuksen lisäksi toiminnallinen koulutuspäivä. Päivän yhteydessä järjestetään vammaisille ihmisille suunnattu retki- tai tapahtumapäivä, jossa opiskelijat toimivat retkeläisten avustajina. Ensimmäisen kerran oppilaitoksen/yhteisön toiminnallinen koulutuspäivä toteutetaan sovitusti yhteistyössä Malikkeen opastuksella, toimintavälineitä hyödyntäen, ja jatkossa oppilaitos järjestää sen itsenäisesti.

Oppilaitosten koulutuksista tieto ja taito siirtyvät valmistuville ammattilaisille, jotka myöhemmin voivat omassa työssään tukea apuvälineitä liikkumisessaan käyttävien ihmisten osallistumista, osallisuutta ja hyvinvointia.

JOS KIINNOSTUIT KOULUTUKSESTA, haluat tietää lisää tai haluat käyttää sitä oppilaitoksessanne / yhteisössänne, ota yhteyttä Tanja Tauriaan.

”Ymmärryksen lisääntyminen ja omakohtaiset kokemukset autettavana olosta muuttavat jatkossa toimintatapoja.”

KUVA LAURA VESA

FAKTA

- Toimintavälinekoulutuksia on järjestetty vuodesta 2008 lähtien yhteensä **128** koulutusta ja koulutettuja henkilöitä on jo **2127**. Malikkeen koulutusten retkipäiviin on osallistunut vaikeasti vammaista retkeläistä **693**.
- Verkkokoulutuksen on suorittanut neljän vuoden aikana jo **48** eri opiskelijaryhmää tai muuta yhteisöä.

Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vamman lapsen osallistumisen tukena

Verkkokoulutus

Työskenteletkö liikkumisen apuvälinettä käyttävän lapsen kanssa päiväkodissa? Tarvitsetko lisää tietoa siitä, millaisilla toimintavälineillä lapsi voi osallistua yhdenvertaisesti päiväkodin toimintaan ja kenellä on vastuu tarvittavien välineiden järjestämisessä?

Verkkokoulutus on suunnattu varhaiskasvatuksen ammattilaisille, jotka työskentelevät liikkumisen apuvälinettä käyttävien lasten kanssa. Koulutus soveltuu myös varhaiskasvatusta opiskeleville sekä varhaiskasvatusikäisten vaikeasti vammaisten lasten huoltajille.

Maksuton verkkokoulutus tarjoaa kattavan tietopaketin varhaiskasvatukseen soveltuvista toimintavälineistä, jotka lisäävät lapsen osallistumista. Opi myös lakiperustasta, joka edellyttää tarvittavien välineiden järjestämistä. Lisäksi saat näkökulmia lapsen osallisuuden ja yhdenvertaisen osallistumisen tukemiseen toimintavälineiden avulla päiväkodissa.

Koko koulutus kestää 4–5 tuntia, mutta sitä on mahdollisuus suorittaa myös pienemmissä osissa. Koulutus sopii esimerkiksi työpaikan kehittämispäivään tai opetusmateriaaliksi oppilaitoksiin.

Mikäli kiinnostuit verkkokoulutuksesta, tilaa kirjautumislinkki ja salasana suunnittelijaltamme Tanja Taurialta. Opiskelijoiden ja opiskelijaryhmien salasanat annetaan keskitetysti ryhmän opettajalle. Pyytäessäsi salasanaa ja linkkiä kerrothan myös, missä roolissa olet koulutusta suorittamassa (esim. varhaiskasvatuksen opettaja, yliopisto- tai amk-opettaja, yksityishenkilö).

Lisätiedot:

Tanja Tauria / Malike-toiminta
tanja.tauria@tukiliitto.fi
puh. 050 3764 980
www.malike.fi

”Koulutus avasi silmiä sille, mitkä tekijät todella vaikuttavat vamman lapsen osallisuuden kokemukseen ja miten yhdenvertaista osallistumista voidaan toimintavälineiden avulla tukea.”

KUVA LAURA VESA

Varhaiskasvatuskäynnit – Liikkeelle pienestä pitäen

Onko varhaiskasvatuksen ryhmässäsi liikkumisessaan apuvälineitä käyttävä lapsi/lapsia? Kaipaatteko vinkkejä ja keinoja yhdenvertaiseen osallistumiseen päiväkodissanne?

Tarjoamme maksutta tietoa, tukea ja ohjausta toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan sekä toimintavälineiden kokeilua. Käyntien tavoitteena on lisätä liikkumisen apuvälineitä käyttävien lasten ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kokemuksia toimintavälineiden käytöstä. Käynnin aikana on mahdollisuus tutustua ja kokeilla mm. istuintukea lattia- ja ulkoleikkeihin, monitoimirattaita, maastopyörätuolia sekä pienoispöytätuolia, pystyasennon tukea sekä kelkkoja lumella ja jäällä liikkumiseen. Tilaisuuden jälkeen välineet voivat jäädä päiväkodin käyttöön vielä 3-4 viikon ajaksi. Kokeilut osoittavat osallistumista mahdollistavien ratkaisujen merkityksen päiväkodin arjessa ja lisäävät yhdenvertaisuutta.

Kutsumme mukaan päiväkodissa liikkumisen apuvälineitä käyttävät lapset, heidän kanssaan työskentelevät aikuiset, päiväkodin johdon, fysio- ja toimintaterapeutit sekä lasten huoltajat.

Ota yhteyttä ja sovitaan käynnistä!

Susanna Tero / Malike-toiminta
susanna.tero@tukiliitto.fi
p. 050 5561 273
tai
malike@tukiliitto.fi
p. 040 4839 327

Tapahtumat 2025

MALIKKEEN TOIMINTAKALENTERI

YHDENVERTAISESTI LUONTOON -RETKI

1.2.2025 / NUUKSION KANSALLIS-PUISTO, ESPOO

Yhdenvertaisesti luontoon -tapahtumassa retkeillään ja nautitaan luontokokemuksista kansallispuistossa, tulistellaan nuotion loimussa ja nautitaan retkieväitä. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille sekä heidän perheilleen, joiden on yhdessä, ilman maastoliikumisen apuvälineitä, vaikea päästä luontoon.

ILMOITTAUTUMINEN: 26.1. mennessä. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme osoitteesta www.malike.fi > Tapahtumakalenteri **YHTEISTYÖSSÄ:** Malike, Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry **LISÄTIEDOT:** Emilia Kuoppala, Malike.

LUMITAPAHTUMA JA SOVELTAVAN ALPPIHIIHDON ESAN VIII MUISTOKISAT

2.2.2025 KLO 10–14 / ELLIVUORI, KARKUNKYLÄNTIE 600, 38140 SASTAMALA

Lumitapahtumassa voit kokeilla lumella liikkumisen toimintavälineitä, ilmoittautua kelkkalasketteluun opetukseen ja osallistua leikkimieliseen soveltavan alppihiihdon kilpailuun.

Voit tulla kokeilemaan talvisia toimintavälineitä klo 10–14, ei ennakoilmoittautumista. Opetukseen ilmoittaudutaan yhdessä oman laskevan avustajan kanssa. Opetus on suunnattu ensisijaisesti henki-

lölle, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta kelkkalaskettelusta. Avustajalta toivotaan hyvää laskettelutaitoa. Pienryhmäopetus kestää 90 min. Opetuksen omavastuuosuus on 20 €/laskija, sisältäen soveltavan alppihiihdon välineet ja tarvittaessa välineet opetuksen ajaksi myös avustajalle.

ILMOITTAUTUMINEN KELKKALASKETTELUN OPETUKSEEN 26.1.2025 mennessä. Paikkoja rajoitettiin. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

ESAN VIII MUISTOKISAAN ILMOITTAUTUMINEN ennakkoon ke 29.1.2025 mennessä osoitteella jani.jarvelin@wippies.fi (ilmoita kilpailijan nimi ja sarja) tai kisan lähtöpaikalla klo 11.25 alkaen. Kilpailu on leikkimielinen, eikä siinä käytetä vammauuskilpailua.

LISÄTIEDOT: Antti Tulasalo, Malike

VALTAKUNNALLINEN ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINEKOULUTUS®

12.3.2025 / TAMPERE

ILMOITTAUTUMINEN: 12.2.2025 mennessä. Linkki ilmoittautumiseen ja koulutuksen tarkemmat tiedot löytyvät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumakalenteri

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 22.

LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

VALTAKUNNALLINEN ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINEKOULUTUS®

14.–15.5.2025 / TAMPERE

ILMOITTAUTUMINEN: 14.4.2025 mennessä. Linkki ilmoittautumiseen ja koulutuksen tarkemmat tiedot löytyvät

tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumakalenteri

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 22.

LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

RETKIPÄIVÄ ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINEKOULUTUKSEN YHTEYDESSÄ

15.5.2025 / TAMPERE, LAMMINPÄÄN ULKOILUALUE

Luonnossa liikkumista ja pyöräilyä kello 10–14. Ryhmäkodit, päivätoiminnat ym. yhteisöt voivat hakea osallistujaksi toimintavälinekoulutusten retkipäiviin. Retkelle voi hakea yhteisöstä 3–4 ihmistä, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua. Kommunikaation ja ruokailun sujumiseksi mukana tulee olla myös tarvittava määrä ohjaajia tai avustajia / yhteisöä.

Retkeläiset toimivat koulutuksessa kokemusasiantuntijoina. Toimintavälinekoulutuksen osallistujat toimivat avustajina retkellä ja auttavat mm. siirtymisissä.

ILMOITTAUTUMINEN: 14.4.2025 mennessä. Linkki ilmoittautumiseen löytyy tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumakalenteri

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 22.

LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

KUVA SUSANNA TERO

HUOM!

Tarkista ajankohtaiset tapahtumatiedot www.malike.fi → tapahtumia.

PÄIVÄ LIIKENNE- PUISTOSSA

17.5.2025 / TAMPEREEN LIIKENNE-
PUISTO (JOUKAHAISENKATU 10)
KLO 13–16

Tapahtumassa lapset pääsevät polkuautoilemaan Malikkeen tukiratkaisujen avulla, ja puistossa on mahdollista kokeilla polkupyöriä sekä maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä.

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Tampereen kaupunki, Invalidiliitto
LISÄTIETOJA: Emilia Kuoppala, Malike

PÄIVÄ LIIKENNE- PUISTOSSA

22.5.2025 / OULUN LIIKENNEPUIS-
TO (KUUSILUODONKATU 18, 90120
OULU)

Tapahtumassa lapset pääsevät polkuautoilemaan Malikkeen tukiratkaisujen avulla, ja puistossa on mahdollista myös kokeilla polkupyöriä sekä maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä.

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Oulun kaupunki, Oulun kehitysvammaisten tuki ry
LISÄTIETOJA: Emilia Kuoppala, Malike

KESÄINEN TOIMINTAVÄLINEPÄIVÄ – AVOIMET OVET JAATISELLA

7.6.2025 / HELSINKI

Tapahtumassa pääset kokeilemaan polkupyöriä sekä maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä Majan läheisyydessä. Tarkemmat tiedot löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > tapahtumakalenteri

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry
LISÄTIETOJA: Emilia Kuoppala

YHDENVERTAISESTI LUONTOON -RETKI

9.8.2025 / EVO, HÄMEENLINNA

Yhdenvertaisesti luontoon -tapahtumassa retkeillään ja nautitaan luontokokemuksista metsässä, tulistellaan nuotion loimussa ja nautitaan retkeilyä. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille ja heidän perheilleen, joiden on yhdessä, ilman maastoliikkumisen apuvälineitä, vaikea päästä luontoon.

ILMOITTAUTUMINEN: 3.8. mennessä. Linkki ilmoittautumi-

➤ seen www.malike.fi > tapahtu-
makalenteri
YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Hä-
meen partiopiiri
LISÄTIEDOT: Emilia Kuoppala,
Malike

PÄIVÄ LIIKENNE- PUISTOSSA

16.8.2025 / KUOPION LIIKENNE-
PUISTO (HUUHANKATU 2, 70110
KUOPIO)

Tapahtumassa lapset pääsevät polkuautoilemaan Malikkeen tukiratkaisujen avulla, ja puistossa on mahdollista kokeilla polkupyöriä sekä maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä.
YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Kuopion kaupunki ja Tatu ry
LISÄTIETOJA: Emilia Kuoppala, Malike

VALTAKUNNALLINEN ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINE- KOULUTUS®

10.-11.9.2025 / TAMPERE, LAMMIN-
PÄÄN ULKOILUALUE

ILMOITTAUTUMINEN: 10.8.2025 mennessä. Linkki ilmoittautumiseen ja koulutuksen tarkemmat tiedot löytyvät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumakalenteri
TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 22.
LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

RETKIPÄIVÄ ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINE- KOULUTUKSEN YHTEYDESSÄ

11.9.2025 / TAMPERE,
LAMMINPÄÄN ULKOILUALUE

Luonnossa liikkumista ja pyöräilyä kello 10–14.
Ryhmäkodit, päivätoiminnat ym. yhteisöt voivat hakea osallistujaksi toimintavälinekoulu-

tusten retkipäiviin. Retkelle voi hakea yhteisöstä 3–4 ihmistä, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua. Kommunikoinnin ja ruokailun sujumiseksi mukana tulee olla myös tarvittava määrä ohjaajia tai avustajia / yhteisö.
Retkeläiset toimivat koulutuksessa kokemusasiantuntijoina. Toimintavälinekoulutuksen osallistujat toimivat avustajina retkellä ja auttavat mm. siirtymisissä.

ILMOITTAUTUMINEN: 10.8.2025 mennessä. Linkki ilmoittautumiseen löytyy tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumakalenteri
TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 22.
LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

YHDENVERTAISESTI LUONTOON -RETKI

20.9. / LEIVONMÄEN KANSALLIS-
PUISTO, JOUTSA

Yhdenvertaisesti luontoon -tapahtumassa retkeillään ja nautitaan luontokokemuksista kansallispuiston metsissä, tulistellaan nuotion loimussa ja nautitaan retkievättä. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille ja heidän perheilleen, joiden on yhdessä, ilman maastoliikkumisen apuvälineitä, vaikea päästä luontoon.
ILMOITTAUTUMINEN: 14.9. mennessä. Linkin ilmoittautumiseen löydät kotisivuiltamme www.malike.fi > tapahtumakalenteri
LISÄTIETOA: Emilia Kuoppala, Malike

VERTAISLOMA LAPSIPERHEILLE

13.–18.10. / KUORTANEEN
URHEILUOPISTO

Liikutaan yhdessä maalla ja vedessä iloisin mielin! Lapsiperheiden vertaislomalla

nautitaan syksyisestä tekemisestä koko perheen voimin. Alustavassa ohjelmassa on mm. uintia, ulkona liikkumista, pyöräilyä ja pelailua. Loma on suunnattu perheille, joissa on alle 18-vuotias vaikeasti liikuntavammaisen lapsi. Lasten osallistuminen ohjelmaan mahdollistetaan toimintavälineiden avulla. Loman aikana saadaan ideoita perheen arkiliikkumiseen sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistumiseen. Lomalla päästään keskustelemaan muiden samassa elämäntilanteessa olevien perheiden kanssa. MTLH ry myöntää lomalle valituille lomatuena. Omavastuuosuus aikuisilta on 25 €/vrk sis. täyshoidon ja lomaohjelman. 0–6-vuotiaat lapset lomailevat maksutta. Lomalle valitaan 7 perhettä.

ILMOITTAUTUMINEN: Hakuaika lomalle päättyy 3 kk ennen loman alkamispäivää.
Hakulinkin löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi
YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry, Cp-liitto ja Kuortaneen urheiluoipisto
LISÄTIETOJA: Jenny Turunen, Malike

TOIMINTAA YHTEISTYÖSSÄ TAPAHTUMIA, KURSEJA JA TEEMAPÄIVÄ YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KERA

HELMIKUU
YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ
VIITASAARI

YHTEISTYÖSSÄ Malike ja Keski-Suomen Vammaispalvelusäätiö

KESÄKUU
YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ
KAUPUNKI II

YHTEISTYÖSSÄ Malike ja lin toimintakeskus

KESÄKUU
YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ
KEMPELE

YHTEISTYÖSSÄ Malike ja Kempeleen toimintakeskus

ELOKUU
YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ
YLIVIESKA

YHTEISTYÖSSÄ Malike ja Ylivieskan toimintakeskus

SYYSKUU
YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ
SIILINJÄRVI

YHTEISTYÖSSÄ Malike ja Kihmulan palvelukoti

TULOSSA MYÖS 2025:
VERKKOTAPAHTUMIA:
YHDENVERTAISUUTTA
TOIMINTAVÄLINEILLÄ
-AAMUKAHVIT

USEAN KUNNAN ALUEELLA

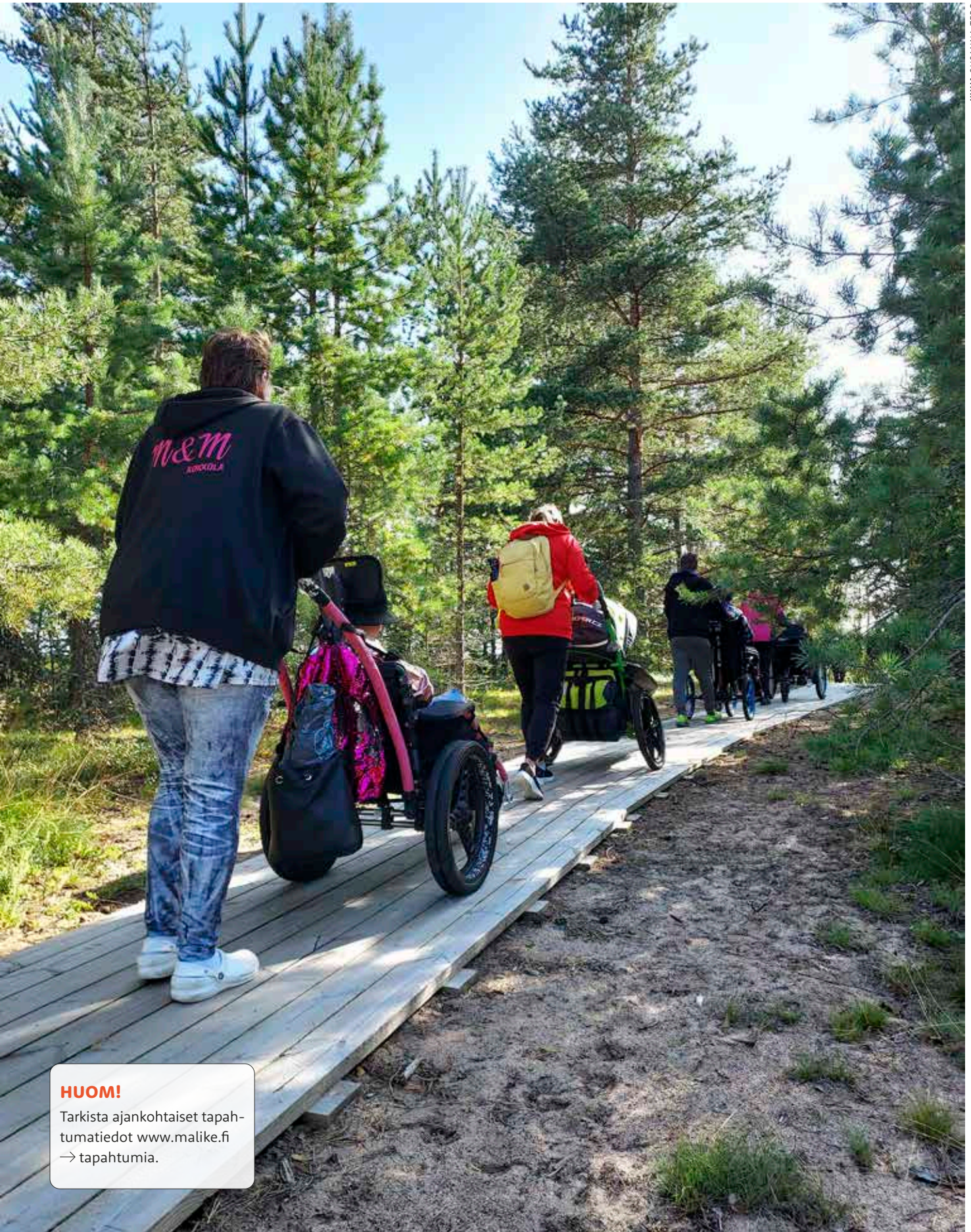
YHTEISTYÖSSÄ Malike ja mm. kuntia, järjestöjä ja yhdistyksiä. Mallin tavoitteena on löytää ratkaisuja sellaisten toimintavälineiden hankintaan, joita kaikki kuntalaiset voivat yhteisesti lainata kunnassa. Lue lisää Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahveista Liikkeelle!-lehden sivulta 18.
LISÄTIETOA: Tanja Tauria ja Kari Vuorenpää, Malike

**LISÄKSI VUONNA 2025
TOTEUTETAAN**

**ULOS TALOSTA, POIS
PIHASTA -TOIMINTAVÄLINEKOULUTUKSEN®
VERKKOKOULUTUKSIA
USEIDEN OPPILAITOSTEN KANSSA**

YHTEISTYÖSSÄ mm. SAMK, TAMK, Lapin AMK, Karelia AMK ja Hyria.
Lue lisää Ulos talosta, pois pihasta -verkkokoulutuksesta Liikkeelle-lehden sivulta 22.
LISÄTIETOA: Tanja Tauria, Malike

HUOM!

Tarkista ajankohtaiset tapahtumatiedot www.malike.fi
→ tapahtumia.

Toimintavälineiden kokeilu

Malike tarjoaa toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Toimintavälineitä voi kokeilla Malikkeen tapahtumissa ja kursseilla, ja lisäksi tarjoamme mahdollisuuden välineiden kertaluonteiseen kokeiluun omassa ympäristössä. Kokeilun tarkoituksena on tarjota uusia kokemuksia tai tietoa välineestä ennen oman hankintaa.

Toimintavälineiden kokeilu on suunnattu vaikeasti vammaisille ihmisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen liikkua ja osallistua. Kokeilun avulla välineiden hankintaa suunnittelevat voivat varmistaa, että hankittava väline on heille sopiva.

Kokeilujakson enimmäispituus on kaksi viikkoa, ja siitä peritään kokeilumaksu. Yhtä välinettä on mahdollista kokeilla yhden kokeilujakson ajan. Välineiden kokeilu ei ole mahdollista Malikkeen ollessa suljettuna heinäkuussa. Toimintavälineet ovat kokeiltavissa, kun ne eivät ole Malikkeen omassa käytössä.

Malike palvelee toimintavälineiden kokeilijoita valtakunnallisesti Tampereelta käsin. Tarvittaessa osan välineistä voi saada matkahuollon tai Kaukokiidon kautta. Alueellinen toimipiste sijaitsee Helsingissä, josta välineet tulee noutaa.

Tampereelta käsin toimii myös Kaikki liikkuu, kärry kiertää -peräkärry, joka tarjoaa mahdollisuuden toimintavälineiden kokeiluun omalla alueella. Tavoitteena on, että kärry kiertää alueella ollessaan esimerkiksi useammalla koululla. Talvikärry sisältää jäällä ja lumella liikkumisen välineitä ja kesäkärry maastoliikkumisen

apuvälineitä. Kärryn lainaajan tulee koodinoida kärryn käyttöpaikat ja kuljetukset laina-aikana. Kärryn käyttö on maksutonta, mutta käyttäjät vastaavat itse kustannuksista, jotka aiheutuvat kärryn noudosta, palautuksesta ja siirroista käyttöpaikkojen välillä. ●

TOIMINTAVÄLINEIDEN KOKEILU

- Malike tarjoaa vaikeasti vammaisille ihmisille mahdollisuuden kokeilla toimintavälineen käyttöä ennen oman välineen hankintaa.
- Välineisiin voi tutustua osoitteessa www.malike.fi → Toimintavälineitä → Kokeile toimintavälineitä
- Jokaisen välineen ajankohtaisen varaustilanteen näet sivuiltamme kyseisen välineen kohdalta. Sivujen kautta voi lähettää varauspyynnön yksittäisestä välineestä.
- Varauksen voi tehdä myös puhelimitse, puh. 040 483 9327.
- Toimintavälineiden kokeilu aika on enintään 2 viikkoa.
- Helsingistä välineet tulee noutaa. Tampereen välineistä osa voidaan

- toimittaa rahtina (ei polkupyöriä eikä muita suurikokoisia välineitä).
- Mikäli tarvitset välineen toimituksen rahtina, ota yhteyttä, niin selvitetään välineen toimitusmahdollisuus ja kustannukset.
- Välineiden noutaminen on suositeltavaa, jotta voimme ohjata ja neuvoa välineen käytössä sekä turvallisuusasioissa.
- Kokeilijat vastaavat välineen turvallisuudesta käytöstä ja säilytyksestä.
- Kokeilumaksu ja rahtikulut lasketaan kokeilujakson jälkeen.
- Voit myös varata ajan toimintavälineen kokeiluun Malikkeelle Tampereelle.

TIETOA apu- ja toimintavälineitä lainaavista toimijoista löytyy osoitteesta www.välineet.fi

TAMPERE, MALIKE

puh. 040 483 9327
malike@tukiliitto.fi
Sumeliuksenkatu 18 b 3 krs.,
33100 Tampere

VÄLINEIDEN LUOVUTUKSET JA

PALAUTUKSET TAMPEREELLA:
ma-pe klo 8.30-16.
Muina aikoina sopimuksen mukaan.

HELSINKI

Vammaisperheyhdistys
Jaatinen ry
puh. 09 477 1002
puh. 041 538 3034
akseli@jaatinen.info
Nordenskiöldinkatu 18 A (sivuo-
vi rapun vasemmalla puolella),
00250 Helsinki

VÄLINEIDEN LUOVUTUKSET JA

PALAUTUKSET HELSINGISSÄ:
ma-to klo 10-16.
Muina aikoina sopimuksen mukaan.

Oma toimintaväline korttikampanjalla?

Malikkeen korttikampanjan avulla vaikeasti vammaiset lapset tai aikuiset perheineen voivat hankkia toimintavälineitä itselleen. Kampanjaan osallistuessasi hankit toimintavälineen kortteja myymällä.

NÄIN SE TOIMII:

- ① Valitse korttikampanjan valikoimasta väline, jonka haluat hankkia ja ilmoittaudu mukaan.
- ② Saat myyntisopimuksen sähköisesti allekirjoitettavaksi.
- ③ Saat välineen hankintaan tarvittavan määrän korttinippuja, joiden myyntihinta on kahdeksan euroa. Korttinipuissa on kahdeksan postikorttia tai neljä avattavaa korttia ja niille kirjekuoret.
- ④ Myytyäsi kortit tilitä rahat myyntisopimuksen ohjeen mukaisesti.
- ⑤ Maahantuoja toimittaa välineen kotiisi.
- ⑤ Kampanjan mahdollistavat yhteistyökumppanit ja kampanjaa tukevat lahjoittajat.

Lisätietoja ja kampanjaan ilmoittautumiset:
Tanja Tauria, tanja.tauria@tukiliitto.fi tai 050 3764 980.

SNOW COMFORT -KELKKA soveltuu lumella ja jäällä liikkumiseen sekä mäenlaskuun loivassa pulkkamäessä. Kelkassa on laskijalle jarrukahvat ja takaosan seisoma-alustassa erillinen painojarru avustajalle. Kelkan saat myymällä **70 korttinippua**.

Korttikampanjan toimintavälineet

”Korttikampanja edistää vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen mahdollisuuksia.”

KORTTIKAMPANJA

Malikkeen korttikampanja käynnistyi vuonna 2008 ja sen avulla osallistujat ovat hankkineet omakseen vuoden 2024 loppuun mennessä yhteensä 339 välinettä. Vuoden 2024 aikana korttikampanjalla hankittiin 18 välinettä. Suosituin väline kampanjassa on ollut Snow Comfort -kelkka, joita on hankittu 170 kappaletta.

Kampanjaa tukevat Apuväline Avux, Camp Mobility, Nova-kortit ja Tevella.

Kampanja on voimassa 31.12.2025 saakka.
Oikeudet muutoksiin pidetään.

SPLASHY -KYLPTYUKI sopii asennon tukemiseen esim. suihkussa, ammeissa tai lattialla. Tuessa on selkänojan kaltevuuden säätö ja 5-pistevyöt. Koko 1 sopii noin 1-8 -vuotiaille ja koko 2 noin 7-14 -vuotiaille. **Pienen kylpytuen saat myymällä 93 ja ison 112 korttinippua.**

WHEELBLADES-PYÖRÄTUOLISUKSET helpottavat lumella liikkumista. Ne kiinnitetään pyörätuolin pieniin tukipyöriin nopeasti, ilman työkaluja. Pyörätuolisukset saat myymällä **33 korttinippua.**

GOTO SEAT -ISTUINTUKI lattiatuella (koko 1 tai 2) mahdollistaa istumisen tasaisella alustalla. Ilman lattiatukea keveää kankaista istuintukea voidaan käyttää myös esimerkiksi tuolissa, ostoskärryissä tai kolkassa. Koon 1 istuintuen saat myymällä **114** ja koon 2 myymällä **120 korttinippua.**

UPSEE-PYSTYASENNON TUKI (KOKO M TAI L) mahdollistaa jaloilleen varaavalle lapselle kokemuksen pystyasennossa toimimisesta. Tuessa on mukana myös erikoissandaalit, joihin asetetaan sekä lapsen että aikuisen jalat. Pystyasennon tuen saat myymällä **89 korttinippua.**

SCOOOT-MONITOIMIALUSTA on suunniteltu 2-6-vuotiaille lapsille. Se antaa mahdollisuuden liikkua, leikkiä ja tutustua ympäristöön. Alustaa on helppo muunnella neljään eri käyttötarkoitukseen: konntaus/ryömintä päinmakuulla, istuen jaloilla liikuttaen, pyörätuolina renkaista kelaten tai työntöaisasta työntäen. Monitoimi-alustan saat myymällä **125 korttinippua.**

MUOVINEN ERIKOISKEINU TURVALIIVILLÄ JA PEHMUSTEELLA. Keinussa on kuppimainen istuin, jossa on korkea selkänoja. Keinun mukana tulee kiinnitysköydet ja turvaljaat. Koko S lapselle. Keinustuimen mitat 56 x 33 x 30 cm ja käyttäjän maksimipaino 45 kg. **63 korttinippua.** Koko M teini-ikäiselle. Keinustuimen mitat 69 x 43 x 34 cm ja käyttäjän maksimipaino 80 kg. **67 korttinippua.**

Lisää tietoa oppaistamme

Tietoa toimintavälineistä ja niiden hankinnasta löydät useista oppaistamme. Maksuttomat oppaat voit tilata osoitteesta malike@tukiliitto.fi tai löydät ne osoitteesta www.malike.fi → Materiaalit

Oikeus apuvälineisiin

Vammaisen henkilö voi hakea apuvälinettä useiden eri lakien nojalla. Oikeus apuvälineisiin -opas kertoo missä tilanteessa apu- tai toimintavälinettä voi hakea ja minkä lain nojalla.

Osallistumista edistäviä apuvälineitä kuntiin ja kouluihin

Kaikilla oppilailla on oikeus osallistua toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin, koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan yhdessä toisten oppilaiden kanssa. Joskus osallistumisen edellytyksenä ovat apuvälineet. Oppaaseen on koottu kuntiin ja kouluihin yhteiskäyttöön soveltuvia välineitä.

Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena

Oppaaseen on koottu varhaiskasvatuskäisille lapsille soveltuvia toimintavälineitä ja vinkkejä niiden hyödyntämiseen yhdenvertaisen osallistumisen toteutumiseksi.

Apu- ja toimintavälineopas

Apu- ja toimintavälineoppaaseen on koottu Malikkeen käyttämiä toimintavälineratkaisuja vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille.

Lähdetään liikkeelle! Ulkona liikkumisen apuvälineitä selkokielellä

Oppaassa kerrotaan ulkona liikkumisen apuvälineistä sekä niiden hankinnasta selkokielellä.

Yhdenvertainen osallistuminen koulussa

Kaikilla lapsilla on oikeus osallistua koululiikuntaan, toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin ja muuhun koulun toimintaan.

Yhdenvertainen osallistuminen perustuu lakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin, joihin tämän esitteen tekstit pohjautuvat.

Ota yhteyttä

Toimiston puhelinnumero: 040 4839 327
 Sähköposti: malike@tukiliitto.fi
 Osoite: Malike, Sumeliuksenkatu 18 B 3. krs
 33100 Tampere

Susanna Tero
 Johtava asiantuntija
 050 5561 273
 susanna.tero@tukiliitto.fi

Tanja Tauria
 Suunnittelija,
 koulutus
 050 3764 980
 tanja.tauria@tukiliitto.fi

Emilia Kuoppala
 Suunnittelija,
 tapahtumat ja viestintä
 050 3139 848
 emilia.kuoppala@tukiliitto.fi

Jenny Turunen
 Suunnittelija,
 perheiden toiminta
 040 680 4597
 jenny.turunen@tukiliitto.fi

KUVAT LAURA VESA

Kari Vuorenpää
 Suunnittelija,
 aikuisten toiminta
 050 3296 170
 kari.vuorenpaa@tukiliitto.fi

Antti Tulasalo
 Toimintavälineneuvoja
 050 9177 471
 antti.tulasalo@tukiliitto.fi

Kari "Tipi" Mäkinen
 Toimintavälineohjaaja
 040 1678 555
 kari.makinen@tukiliitto.fi

*Vammaiset lapset jäävät usein
ulkopuolelle*

Autta lapseksi lasten joukkoon

Lahjoita 20 € MobilePaylla 22242

Rahankeräyslupa (RA/2021/535)